

VERES ZSUZSANNA

Tercio de la muerte

V. (befejező) rész

(A HALÁL HARMADA)

VALLADOLID, SZEPTEMBER 22.

Miután az önjelölt „gyilkos” bemutatkozott a sajtónak, meghívást kapott egy gyalázatos éjszakai talk showba, ahol úgy eláztatta Juliánt, ahogy csak lehetett; azt mesélte, hogy ágrólszakadt fiúprostituáltakat szedett fel az utcán, és kihasználva nyomorukat, vad partikon szadomazo játékokra kényszerítette őket, ahol dúskáltak a piában és a kokainban. Olyan irigylésre méltó fantáziával színezte ki és ördögi meggyőzőerővel adta elő az alaposan kiagyalt történet részleteit, hogy ha nem tudtam volna, kiről beszél, talán még én is elhiszem, hogy a szerény felszín alatt gátlástalan ragadozó bújt meg, aki kamaszok vérén élt. A lázadó szerepben tetszelgő fiatalokra mindenestre megtette a várt hatást; pár napja mindenfelé „ÉN ÖLTEM MEG CORTÉST” feliratú fekete pólók tűnnek fel, a hátukon ronda ábrával, amin egy bika kardot dőf egy négykézláb vonagló, vért okádó emberbe. Az ügy kezd politikai színezetet ölteni: egyesek azt a látszatot akarják kelteni, mintha a „haladás” radikális képviselői ezzel a visszataszító szlogennel az egész spanyol nemzeti hagyomány ellen emelnék fel a szavukat. Tauromaquia ellenes tüntetések tartanak több nagyvárosban, ismeretlen telefonálók plazákban elrejtett bombákra figyelmeztetik a hatóságokat, de eddig minden fenyegetés vaklármának bizonyult. Az az érzésem, hogy bizonyos köröknek érdekében áll a pánikkeltés és a fejtelenség; miután a tüzet felszították, a lángok sebesen terjednek, minden útjukba kerülő akadályt felzabálva. Ez már túllépett Julián személyén. Szélső baloldali körök nem is nagyon titkolják a kamaszok iránti szimpátiájukat, sőt mentségeket találnak számukra. A legfőbb érv a jó öreg „elfojtás”, ami kicsiny gyerekkoruk óta ott rejtőzik ezeknek a kiszolgáltatott teremtéseknek a lelkében, mert ugye Spanyolországból még mindig nem szorult ki teljesen a „patriarchátus és a hierarchia rémuralma” – micsoda megfogalmazás! –, a vallásos nevelésről nem is beszélve, ami „béklyóba veri a gyermekek fejlődő éntudatát”. Utolsó éveiben valaki felvetette Francónak, hogy a polgárokat többé már nem lehet olyan rövid pórázon tartani, mint a régi szép időkben, amikor a szülő egyszerűen megpofozta a lányát, ha az késő éjjelig kimaradt. Franco azt felelte: „Azért csak próbálkozzanak vele!”. Ma már próbálkozni sem érdemes: a fegyelmezés leghalványabb kísérletét terrornak, a hatalomgyakorlók önkényeskedésének tekintik. Az Európai Bizottság azt tanácsolta a spanyol törvényhozóknak, hogy vegyék fontolóra a bikaviadal kiiktatását a Nemzeti

Kulturális Örökség köréből, mert egyrészt káros a fiatal generációk pszichés egészségére, másrészt megosztja a polgárokat és szükségtelen összetűzésekhez vezet.

Az egész délelőtt azzal telik, hogy Mikkellel átrágjuk magunkat a boncolási jegyzőkönyvön. Mindkettőnk csalódására semmi újdonság nem derül ki belőle. A begyűjtött latin, spanyol és angol orvosi szótárak ellenére sem értünk meg mindent, de azt mégis észrevennénk, ha a Rendőrség kulcsfontosságú részletet eltitkolna. Julián halálának okaként „külső beavatkozás általi veseelégtelenséget” tüntettek fel. Ezenkívül eltört négy bordája, mindkét karja, az orra, kificamodott a válla. Kevés olyan pont van a testén, ami érintetlen maradt, de ahogy Alberti mondta, szúrásnak nincs nyoma. Megtudtam, hogy Julián nővére fel akarta jelenteni a szájhős kamaszt rágalmazásért, de aztán elállt tőle. Vajon miért? Nem bízom annyira Mikkelen, hogy elmeséljem neki a beszélgetésünk teljes tartalmát, de úgy tűnik, a saját forrásai nyomán eljutott oda, ahol összefutnak a szálak.

– Hogy miért állt el a feljelentéstől, elárulhatom – közli egyszerűen. – Ennek a srácnak az apja egy befolyásos üzletember, akinek messzire elér a keze.

– Büszke lehet a fiára.

– Nem büszke rá, de mégis a fia, úgyhogy megvédi. Gazdag család, elkényeztetett kamasz, akit egyébként tizenhat éves korában felvettek a legjobb madridi egyetemre, és az IQ-ja meg az EQ-ja az eget ver.

– Akkor írjon verset, de ne rágalmazzon meg egy halottat.

– Évek óta pszichiáterek kezelik, mert állandóan kitalál valami marhaságot, amivel feltűnhet. – folytatja Mikkellel szokatlanul komolyan. – Nem ez az első eset, hogy apucinak kell kimosdatni a szarból, amit kavart. Nem bírnak vele. A lényeg az, hogy apuci valamilyen szövevényes üzleti kapcsolatba került Cortés sógorával.

– Az ingatlanossal?

– Igen. Most éppen ingatlanos, egyébként egy senkiházi nyereszkes, aki a kölcsönök felszedésén és eltüntetésén kívül nem ért semmihez. A gyerek apja bevonta egy vállalkozásba, pénzt is bízott rá, ami persze felszívódott. Ezen a ponton lépett a képbe Cortés, mert amikor a sógor nyakán szorulni kezdett a hurok, tőle kért kölcsön a visszafizetésre. Részleteket nem tudok, de az biztos, hogy Cortésnek sokba került ez a rokonság.

– Julián kölcsönadott a sógorának egy nagyobb összeget – bólintok –, de a nővére szerint azt a pénzt visszafizették.

– Egy frászt fizették vissza! Ugyan miből? A sógor ellen jelenleg is több eljárás folyik csalásért, ezt nyilván elfelejtette megemlíteni a dáma.

Nem vagyok meglepve. Lehetséges, hogy a saját családja pucolta ki Julián bankszámláit valamiféle banki manipulációval? Ez mégis túlzásnak tűnik.

– És a kölyök hogy jön a képbe? – kérdezem.

– Úgy, hogy az apja meg a sógor összehozták Cortésszel. Felszínes ismeretség lehetett, a kölyöknek imponált a torero hírneve. A fejében továbbszötte a históriát, mert egy időben állandóan Cortés nyakán lógott. Szerintem beleesett.

– Hogyhogy „beleesett”?

– Hát csak úgy. Hallottál már ilyet, nem?

Ez egybevág azzal, amit Miguel Ángel mesélt a Rendőrségen arról a gyakorlati foglalkozásról, amit együtt tartottak márciusban: a fiú Julián körül „legyeskedett”. Ezen a napon ért dicstelen véget rövid ismeretségük, aminek Julián nyilván nem tulajdonított jelentőséget.

– Tehát szerinted Julián nővére azért állt el a feljelentéstől, mert attól fél, hogy a kölyök kipakol az ingatlanos zilált pénzügyeiről?

– Persze – válaszolja Mikkel egyszerűen. – Már amennyit tud. A többit meg hozzákölti. Ez mindenkinek kínos lenne. Lehet, hogy a nő nem ismeri a részleteket, lehet, hogy tényleg azt hiszi, hogy a férje visszafizette a kölcsönt. Lehet, hogy magát Cortést is belegratták valami vállalkozásba. Ez már sosem fog kiderülni, de a lényegét nagyjából tudjuk.

– És mi van azzal az úgynevezett beismeréssel, hogy leszúrta Cortést?

– Dehogyszúrta le! Aznap a barátaival volt egy házibuliban, háromszáz kilométerre Valladolidtól. Az egyik srác születésnapját ünnepelték, a jelenlevők mind megmondják, hogy lábra se tudott állni, olyan részeg volt. Mindenesetre apuci eltüntetési szem elől egy időre. Hallottam, hogy elküldi egy svájci magániskolába, bár nekem az a gyanúm, hogy inkább szanatóriumba. Felér egy deportálással.

Tehát ez a szál is zsákutcába torkolt, mint az összes többi. A kirúgott csapat tagjainak bosszúja szóba sem jöhet. A nyomozók egyenként kihallgatták őket; úgy zokogtak, mint a gyerekek. Ana María Barque állatvédő szervezete makulátlan, a tüntetés megrendezésén kívül semmilyen bizonyíték nincs ellenük. Nem ismerték be a fenyegető levelek küldését, sem Julián kocsijának megrongálását. Akárki tehetta. Ahogy Paco többször megjegyezte: „Rendeteg ellensége volt”.

– Azért van itt egy-két dolog, ami nem hagy nyugodni – fordulok Mikkelhez. – Az orvos, aki az előzetes vizsgálatot végezte, nemcsak a sérüléseket dokumentálta, hanem az anyagmaradványokat is. Itt azt írják, hogy Julián tépett fehér ingjén khakiszínű szálakat találtak, ami egy munkáskabátról, vagy hasonló ruhadarabról származhat. A felöltőjét és a mellényét valószínűleg még a plaza műtőjében levették róla, az inget az utcai harc során szétszaggatták, eddig rendben van. De nem értem, hogy került rá ez a zöldes anyag.

– Bárkiről az ingre kerülhetett, akivel érintkezett – vonja meg a vállát Mikkel. – Egy csomó ember kezén ment keresztül. Szó szerint.

– A másik dolog a halál ideje, amit csak hozzávetőlegesen lehet megállapítani. A jegyzőkönyv végső változatában szeptember tizenkettedikén éjfél körüli időpontra teszik. Pontosabban éjfél és hajnali két óra közé. Ez azt jelenti, hogy éjfél előtt még élt.

– Igen. És?

– A viadal délután hatkor kezdődött. Biztosan nem volt csúszás, itt ezt komolyabban veszik, mint a vasúti menetrendet. Tudjuk, hogy a negyedik bikánál szabadultak el annyira az indulatok, hogy félbe kellett szakítani a corridát. Mondjuk, hét óra negyven táján. Ekkor Juliánt bevitték a műtőbe, ellátták a nyaksérülését, a rend-

örök biztosították a plazát, megérkezett a mentő, de a csődület miatt nem tudták azonnal kivinni és a többi... A szemközti épület térfelügyelő kamerája nyolc óra huszonkét percet mutatott, amikor a tömeg megrohmozta a mentőt. Nem tudom, mennyi ideig tartott az utcai dulakodás, és mikor sodorta el Juliánt a tömeg, de több, mint három és fél óra telt el, amíg meghalt és kivitték a parkba. Ez az időszak teljesen homályos.

– Nem értem, hova akarsz kilyukadni – mondja Mikkkel.

– Csak azt próbálom kitalálni, mihez kellett ilyen sok idő. Mert ha a halál legkorábban éjfélkor állt be, akkor Julián végig tudatánál volt a lincselés során. Nem írják, hogy a fejet olyan ütés érte, aminek hatására elvesztette volna az eszméletét. De ha egy farka rátámad egyetlen sebesült emberre, nincs szükség három és fél órára ahhoz, hogy végezzenek vele.

– Elfelejtetted a vesesérülést. Nem a bántalmazások okozták a halált, hanem a vesét ért ütés. Ha a bika nekiütközött a ringben, eltelhetett ennyi idő, amíg egy erős, fiatal szervezet feladta. Pokoli fájdalmat élhetett át – teszi hozzá Mikkkel komoran. – Nem lettem volna a helyében.

Minél többet töprengek, annál inkább hajlok arra, hogy elfogadjam Miguel Ángel verzióját, ami azt jelenti, hogy Julián veséje teljesen ép volt akkor, amikor a nyaksérülés miatt kivitték a plazából a mentőhöz. Bármi vezetett a halálához, odakint történt az utcán. A Rendőrségnek könnyebb ráfogni a bikára, mint a nyomozással bajlódni. Egyre több kérdés merül fel, de egyre kevesebb a válasz. Valami felett átsiklottam, a kirakós legfontosabb darabját nem találom, pedig lehet, hogy az orrom előtt van. Biztos vagyok benne, hogy Paco is többet tud annál, amennyit elmondott. Újra beszélnem kell vele.

Meglátogatom Pablót a kórházban. Sokkal jobb bőrben van, mint legutóbb, bár a hangulata pocskék, amin nem csodálkozom. Szakállt növesztett és fekete garbót visel, emiatt idősebbnek és soványabbnak tűnik. Már nem fekszik, hanem egy lábátámlás bőrfotelban üldögél és kapcsolgatja a tévét. Egy morbid humorú betegtársa felajánlotta, hogy kölcsönadja neki Hemingway dokumentumregényét, a Halál délutánt, de köszönettel visszautasította. Pár nap múlva hazamegy. Folyton Juliánra gondol és lelkifurdalás gyöttri a valladolidi fellépést megelőző vitájuk miatt. Erről eddig egy szót sem ejtett.

– Vagy másfél órát beszélünk telefonon – mondja. – Mindketten ingerültek voltunk. Az idei spanyol szezonban négy fellépésem lett volna, de csak egyet teljesítettem, folyton levert a lábamról valami vírus, meg a menedzseremmel is gondjaim voltak. Julián úgy gondolta, hogy nem veszem elég komolyan a karrieremet. Azt mondta, senki sem engedheti meg magának, hogy egymás után három fellépést lemondjon olyan minőségi bikákkal, mint a Miura meg a Prieto de la Cal, és ha mindig otthon ülök, amikor folyik az orrom és tüsszentek néhányat, világéletemben provinciális torero maradok, aki tinókat vezetget mexikói porfészkekben. Úgyhogy szedjem össze magamat, és utazzak el a valladolidi fellépésre, mert az utolsó pillanatban meg-

üresedett egy hely, és azt akarja, hogy Miguel Ángel mellett én legyek a harmadik matador. Csak két nap volt hátra a viadalig, de ha helyettesíteni kell, mindig az utolsó pillanatban értesítenek. Megkérdeztem, milyen bikákkal kellene kiállni. Amikor megmondta, hogy a portugál Palha tenyészetből hozzák őket direkt az ő kérésére, kitört a frász. Én Palha-viadalt addig csak felvételtől láttam, de tudom, hogy legfeljebb öt torerót találsz az országban, aki hajlandó kiállni velük. Az az igazság, hogy félttem. Félttem, érted?... Julián azt mondta, nem nagy ügy, az is csak egy bika. De én tudom, hogy az nem csak *egy* bika; az *a* bika. Hatszáz kiló, pokoli gyors és olyan agresszív, ha nem száz százalékos formában állsz elé, az első percben letarol. Persze az ember elméletileg tudja, hogy az életével játszik, de mindenképp van egy rizikófaktor, amivel számol. Megmondtam Juliánnak, hogy nem gyakoroltam ezzel a fajtavál, mire ő azt felelte, hogy nem lehet mindent begyakorolni, a mi szakmánkban fontos a kreativitás és a rögtönzés. Azt mondtam neki, hogy nincs kedvem megölni a picadoromat, mert tudom, hogy a Palha mindig szívósan rohamozza a lovat. Erre feldühödött és azt vágta a fejemhez, hogy ha nincs kedvem a szakmával járó veszélyhez, de nagy pénzt akarok keresni, menjek el inkább bankárnak. Jó ideig vitatkoztunk, bármit hoztam fel, mentegetőzésnek tekintette. Igaza volt. Le se hunytam a szemem egész éjjel... Mint amikor tudod, hogy muszáj megtenned valamit, mégis kibúvókat keresel, hátha megúszhatod valahogy, akár a becsületed elvesztése árán, de legalább életben maradsz. Másnap délben felhívtam Juliánt és közöltem vele, hogy elvállalom. Egyáltalán nem voltam meggyőződve róla, hogy megfelelek a kihívásnak. A félelem normális viadal előtt, de a ringben elmúlik, háttérbe szorítja a koncentráció. Viszont ha nem tudsz felülkerekedni rajta, nagy bajban vagy. A félelem miatt vallottam kudarcot. Szánalmas, ugye?

– Egyáltalán nem – válaszolom őszintén. – Számomra nem az a bátor, aki mindig győz, hanem az, aki mindig harcol.

Julián halála alapjaiban rengette meg Pablo önmagába és a szakmai alkalmasságába vetett hitét. Ezt vissza kell nyernie, de nem nagyon aggódom miatta, mert tudom, hogy minden megvan benne ahhoz, hogy nagy bikaviador váljon belőle. Inkább Julián felelőtlenségén döbbenek meg; jóformán belekényszerítette Pablót egy olyan helyzetbe, amivel az nem boldogult. Kétségtelenül tehetséges, de nincs elég tapasztalata. Hosszú, odaadó munkával készül a fellépéseire, mindent megtesz, hogy kizárja a véletlen baleseteket és váratlanul felmerülő helyzeteket. Julián ezt „biztonsági játéknak” nevezte: szerinte a vérbeli torerónak bármilyen harci bikával meg kell birkóznia, és a tauromaquia halálának tartotta azt a jelenséget, hogy a divatos matadorok elutasítják a nagy kockázattal járó fajtákat. Elvben igaza volt, de ahhoz, hogy ez megváltozzon, fel kellene számolni az elmúlt évszázad alatt fokozatosan kifejlesztett technikát. Talán éppen erre törekedett. Talán éppen ezért szerzett ellenségeket a szakmán belül is. Emlékszem, hogy Miguel Ángel egyik ritka, beszédes pillanatában azt mondta: „Nem szeretem Cortés személyiségét. Irányítani akar mindenkit, a saját elképzelésén kívül semmi sem számít neki. Nagyon ügyesen használja fel az embereket a dicsősége építéséhez. Lehet, hogy nem is szándékosan csinálja. Ő egyszerűen ilyen.”

A Campo Grandét ma újra megnyitották, éjszakai sétára invitálom Pacót. Azt remélem, hogy sikerül kihúznom belőle még valamit, ami segít rekonstruálni Julián utolsó napjait. Talán csak jelentéktelen részletek, amikre senki nem figyelt fel, de ha összerakjuk őket, magyarázatot kapunk a körülményeknek arra a baljós találkozására, ami ide vezetett a tópartra, ahol most némán állunk. A sétány menti lámpák gyér fénye átvilágít a tejfehér ködön. A fánál, ahol a holttestet megtalálták, mécsesek égnek, koszorúkat, friss virágokat, szentképeket hordtak ki az emberek. Egésznap hosszú sorok álltak a Filipinos felőli kapunál, hogy leróják tiszteletüket – és persze kielégítsék a kíváncsiságukat. Még most, késő este is jönnek; leteszik csokraikat a kerítés mellé, némelyek imádkoznak, csendesen sírnak, mások zseblámpa fényénél fotókat készítenek a lejtőn, a tóparton... Nem tudom, hogy mit akarnak megörökíteni, nincs már semmi látnivaló. Elég sokáig volt lezárva a terület, a nyombiztosítók minden fűszálat nagyító alá vettek.

Pacóval ügyetlenül topogunk, nehogy rálépjünk egy koszorúra vagy gyertyára. Felmegyünk a gyalogútra és a sétányon a főbejárat felé ballagunk.

– Hallottad a nap legjobb hírért? – szólal meg nagy sokára. – A király apja bejelentette, hogy az állam dísztemetésben részesíti Juliánt. A balosok persze tiltakoznak: „Mennyibe kerül nekünk még a halála után is!” Gusztustalan, pitiáner banda. Nem kerül nekik semmibe, mert Julián tehetős tisztelői és társai felajánlották, hogy elintézik az anyagi részét.

– Ez nagy felhajtást és rengeteg rendőrt jelent. Biztonsági intézkedések nélkül megint kitör a vulkán.

– Egy fenét! Nem lesz semmi – legyint Paco megvetően. – Nem olyan kitaratóak ezek, hogy egyfolytában harcoljanak, főleg nem fegyverek ellen. A helyzet jó ideje érett, áldozatot követelt, de most, hogy megkapták, visszabújnak az egérlyukba. Mint egy mérges pattanás, ami időnként megtelik és kifakad. Hullámokban tör fel a gyűlölet. Hidd el, a bikaviadalnak mindig küzdenie kellett a fennmaradásért. Ez aljasabb, alattomosabb támadás volt a többinél, de túléljük. És ők nem nyertek semmit. Nézz körül a városban! Minden visszazökkent a megszokott kerékvágásba.

Én is észrevettem az utóbbi egy-két napban. A fenyegetések, televíziós viták és általános felháborodás ellenére az indulatok lassan lelohadnak. Julián személye bekerül a fájdalmas emlékü mítoszok közé, amit majd az évfordulókon elővesznek, de a hétköznapi bástyái biztonságosan elszigetelik az élőkötől. Az apja ragaszkodik hozzá, hogy a családi sírboltban helyezték el: végül mégis része lesz annak az áporodott levegőjű múzeumnak, amitől annyira irtózott.

Megemlítem Pacónak a Pablóval folytatott beszélgetést; hogy félt a Palha-viadaltól, összetört a kudarc miatt, lelkifurdalás gyötri, csalódott magában és úgy érzi, Juliánt is kiábrándította... ezt már soha nem lesz alkalmuk tisztázni.

– Igaz, hogy Julián ragaszkodott ahhoz, hogy Pablo fellépjen Valladolidban – ismeri el Paco –, de tévedsz, ha azt hiszed, hogy bármibe is belekényszerítette. Egy matortort nem lehet kényszeríteni. Ha valami kényszerítette, hát az a saját bizonyítási

vágya volt. Julián lehetőséget adott neki, biztosra vette, hogy megbirkózik a feladattal. És szép munkát produkált a balesetig, ami mindenkivel előfordulhat. Julián úgy tekintett Pablóra, mint lehetséges utódjára, na meg az ütőkártyájára, amit kijátszhat Miguel Ángel ellen. Ez persze gyerekes ostobaság volt a részéről, de Pablo balesetében akkor sem hibás. Ami pedig a félelmet illeti... az nem kibúvó. Ismerem ezt a világot, mióta az eszemet tudom, de még egy toreróval sem találkoztam, aki nem félt. Az idei szezonban Juliánnak folyton hányingere volt az idegtől, éjszakánként égve hagyta a villanyt. Úgy érezte, hogy bogarak mászkálnak rajta, görcsbe rándultak az izmai, remegett, mint a nyárfalevél. Volt olyan, hogy alig állt a lábán a plaza felé menet, imádkoztam, nehogy összeessen. Persze túlhajtotta magát, halálosan fáradt volt. Állandóan Silverio Pérez életrajzát olvassam...

– Ki az a Silverio Pérez? – kérdezem.

– Mexikói matador volt, Manolete barátja. Fénykorában „Texcoco fáraójának” nevezték. Miután a félelem tönkretette az idegeit, végleg szakított a tauromaquiával. Tizennégy évesen végignézte, ahogy a bátyját összetörte a bika. A testvérek felváltva ápolták otthon, mert nem tudták kifizetni a szanatóriumi kezelés költségét. A következő évben ringbe lépett Guadalajarában: az egyik oldala teljesen be volt esve, mert hét bordáját elvesztette, a tüdejébe csövet vezettek. Aztán elutazott Spanyolországba, hogy megszerezze az alternatíváját. Hónapokkal később Silverio egy újságcikkből értesült a haláláról. Veracruz kikötőjében várta a holttestét, és miután lehozták a hajóról, egy piszkos pincében virrasztott felette. A temetésen bejelentette a testvéreinek, hogy torero akar lenni.

– Micsoda história!

– A bikaviadal története tele van ilyenekkel – mondja Paco egyszerűen.

– És Julián az utolsó napokban is félt? – kérdezem óvatosan tapogatózva.

– Minden rosszul alakult. A viadal előtti napon Colmenar Viejóban voltunk, abban a Madrid melletti kisvárosban, ahol José Cubero meghalt '85-ben. Megnézte a corridát. Kora reggeltől szitált az eső és erős szél fúj. Három fiatal torero lépett fel, mindjárt az elsőt elkapta a bika, amint térdén állva készült a fogadására köpennyel. Egyszerű szakmai hiba volt, hetykeség meg tapasztalatlanság, ami a fiatalokra jellemző. Egy hatszáznyolcvan kilós Adolfo előtt nem parádézik az ember. A nyakába dőfte a szarvát, talpra állította, mint egy rongybabát... Látni lehetett, ahogy a szarv eltöri az állkapcsot, benyomul a szájüregbe, keresztülmegy a szájpadráson és megáll valahol az orr belsejében. A fiú végig magánál volt, az egész nem tartott fél percnél tovább. Julián követte a mütőbe, amikor kijött, sápadt volt és sírt. Aznap este beültünk egy kisvendéglőbe a fiúkkal, de mindannyian nyomott hangulatban voltunk. A szemközti hotelben lakodalmat tartottak és elterjedt, hogy Cortés ott ücsörög a szomszédban, úgyhogy elkezdtek szállingózni az emberek. A fiatal pár is megjelent; közös fényképet akartak. Ez lett Julián utolsó fotója, amin civilben van. Kényszeredetten mosolyog, nem akarta elrontani az örömeiket. Eléggé késő volt és indulnunk kellett Valladolidba, de Julián azt mondta, sétál egyet, kiszellőzteti a fejét. Elgyalogolt

a kórházba és hajnalig az intenzív osztályon ült a fiatal torero ágya mellett. Azt hiszem, az az éjszaka nagyon megrázta.

– És a fiú túlélte?

– Persze – feleli Paco mosolyogva. – Még a kórházban van, de a visszatérését tervezeti. Ezek elpusztíthatatlanok. Később, amikor már úton voltunk, Julián váratlanul felvetette, hogy telefonál az apjának, a viadal után talán meg is látogatja. Délután megkérdeztem tőle, hogy felhívta-e: „Akartam – válaszolta –, de nem tudtam, mit mondjak neki.”

Időközben kiértünk a parkból, a kivilágított Paseón sétálunk. Egy ideje mögöttünk baktat egy kis fekete kutya. Nem vettem észre, mikor szegődött hozzánk.

– És mi történt, miután megérkeztetek Valladolidba? – faggatom tovább Pacót.

– Kora reggel volt. A kocsiból láttuk, hogy tömeg verődik össze a Plaza Mayor környékén. Tüntető transzparenszekkel, meg pucér emberek, piros festékekkel bekenve. Nem nagyon figyeltünk rájuk, megszoktuk az állatvédők felvonulását. Békésnek tüntek. A szállodából Julián felhívta a feleségét, sokáig beszéltek. A hangja gyengéd volt és azt hiszem, kicsit büntudatos is. Miután letette a telefont, láttam, hogy nagyon feszült, de valahogy másképpen, mint viadalok előtt szokásos. Az öltözködésnél feltűnt, hogy nincs meg a medálja, amit az öltöny alatt szokott hordani. Szóvá tettem, mire ő érdektelenül azt mondta, hogy neki már nem segít, ezért odaadta valakinek, akinek nagyobb szüksége van rá.

– Nem mondta meg, hogy kinek? – kérdezem, remélve, hogy fény derül a titokzatos lány kilétére.

– Nem – rázza a fejét Paco. – Én is furcsának találtam, de Julián aznap a többi megszokott rítusát is elhagyta. Csendben felöltözött, elmondott egy imát, és máris indultunk a plazába. Lekapcsolta a villanyt, pedig mindig ragaszkodott hozzá, hogy égve maradjon, amíg vissza nem érünk a hotelba.

– Nem gondolod, hogy megérezte valamit? Sok rossz előjel volt.

– Világos, hogy rossz előérzete volt. Mindannyian éreztük, hogy történni fog valami. A baleset Colmenarban, a tüntetők, a medál... ráadásul napok óta alig evett, és nem mert elaludni. Az utolsó hónapokban volt egy visszatérő álma, amiből mindig csuromvizesen riadt fel.

– Miféle álom?

– Nem szívesen beszélt róla. Nézd, Julián értelmes ember volt, de időnként mondott különös dolgokat...

– Például?

Paco vonakodva forgatja ujjai közt a cigarettáját. – Hát... De nehogy bolondnak nézz!... Szóval azt mondta, hogy álmában látja a „halál angyalát”.

– A „halál angyalát”?

– Mondtam, hogy hülyének fogsz nézni.

– Nem, dehogy! – tiltakozom hevesen. – Folytasd csak! Milyen volt a „halál angyala”?

– Azt mondta, átlagos, mint bárki a tömegeből. Nincsenek arcvonásai, megkülönböztető jegyei. Egyáltalán nem olyan, amilyenek az angyalokat elképzeli az ember. De pokolian félt tőle. Az álom mindig gyereksírással kezdődött. Rondában volt éjszaka, sütött a hold. Mikor a sírás elviselhetetlenül hangos lett, megjelent ez az arcvonások nélküli lény, egy kisfiút vezetett kézen fogva, és felszólította Juliánt, hogy kövesse. Nem tudott vele lépést tartani és teljesen kifulladt, mire odaértek a szakadék szélére a hidhoz, ami a régi és az új városrészt összeköti. És odalent a mélyben egy bikatetem hevert. Látta a holdfényben a felakadt szemét meg a fogsorát... A rohadt életbe! – kiált fel Paco elcsukló hangon.

– És aztán?

– Mit tudom én... Ez a figura a gyerekekkel mondott valamit a családról. Olyasmit ismételtetett, hogy gondoskodnia kell a családjáról... Ennek aztán semmi értelme. Egyikünk sem értette ezt az álmot, nem szívesen beszéltünk róla. Miután odaértünk a Plazába, a Lovak udvarában várakozott, mint rendesen. Komor volt, falfehér, de gépiesen mosolygott. Egyszer csak rémülten odalépett hozzám: „Mellettem állt és azt mondta: *Remélem, meghalsz. Ugye, te is látod?*” – „Kicsodát?” – kérdeztem megzavarodva. Mire ő: – A gyereket az álmomból. – Odanézttem, ahol az előbb várakozott, tényleg ácsorgott ott egy fiúcska. Nagy barna szemével méregetett bennünket, de egy pillanatig sem hittem el, hogy ilyesmit mondott neki. Nem tudtam, mitévő legyek. Végül azt javasoltam Juliánnak, hagyjuk az egész viadalt a fenébe, menjünk haza, majd kitalálunk valami magyarázatot a sajtónak. Erre gyorsan összeszedte magát: „Nem, már jól vagyok, minden rendben... Ezen a ponton nem szállhatok ki. Lehetetlen.”

VALLADOLID, SZEPTEMBER 23.

Egész nap a szállodában maradok és bogarászom a jegyzeteimet. Áttekinthetetlen papírhalom vesz körül. Az elmúlt kilenc nap gyorsvonatként száguldott el a fejem felett; menthetetlenül beleveszek a lázasan lüktető események sűrűjébe. A lehető legközelebb akarok kerülni Julián személyiségéhez; az ő szemével látni, az ő fejével gondolkozni, hogy megértsem, mi történt vele. A kezembe akad az egyik cetlije, amire a szabadsággal kapcsolatos gondolatait írta: „*A szabadság diadalérvés. Mámor. Világosság. Szintattörés. Hatalom a végtelen felett. Semmi köze a sikerhez, vagy a hétköznapi értelemben vett boldogsághoz. Néhány percre az egész létező világ behódol, és minden a helyére kerül. A kisszerű ember háttérbe szorul, és valamiféle legyőzhetetlen erő tölti be az új lényt, akivé válsz. Te magad vagy a teremtő erő. Aztán visszazökkenesz abba az állapotba, amit „valóságna” neveznek, de már tudod, hogy nem az... és megy minden a megszokott kerékvágásban. De az a pár pillanat minden vesződésedet megér. Szépség? Művészet? Ezek a szavak nevelésesen jelentéktelenek a lényeghez képest. A lényeg a lét teljességének tiszta tudattal való átélése. Hétköznapi tudatállapotban nem lehet átélni, mert összetörne. Aztán az ember magára marad, remeg és sír és azt ismételteti: Istenem,*

Istenem, Istenem... Mert olyan roppant erő futott át rajta, mint a parti szikláknak csapódó víztömegek. Végül ott állsz üresen, kimerülten, fájdalommal telve, amiért nem sikerül megmaradnod abban a magasztos állapotban, nem tudsz állandóan az lenni, aki valójában vagy. De alig várod, hogy újra átéld. „Egy másik, kevésbé „magasztos”, szűkszavú megjegyzés a családról: „Azt hiszem, senki sem szenved annyira, mint a torero családja.”

Julián megértette, hogy egy magafajta embernek állandóan egyensúlyoznia kell a hivatásával járó, kiélezett tudatosságot és felfokozott harci készséget igénylő világ és a másik, a polgári kényelmet nyújtó családi élet között. Mindkettőre szüksége volt, de nem talált átjárót a két világ között. Annak, akiben ilyen elszánt küldetéstudat él, a feltöltődést és az egyensúlyt biztosító otthon csak mellékes színhely lehet az életben; a családtagok – bármennyire kedvesek is neki – mellékszereplők. Későn, kijózanító büntudattal ébredt rá erre, és a felesége minél kétségbeesettebben akarta maga mellett tudni, ő annál eltökéltebben menekült ragaszkodásának lehúzó ereje elől. Egy feleség, aki belebetegedett a mellőzöttségébe, egy gyerek, aki még olyan kicsi, hogy nem tudott vele mihez kezdeni, egy apa, akitől elhidegült, mert nem akarta az ő félbetört sorsát és reményeit beteljesíteni, egy testvér, akinek csak akkor jutott eszébe, ha pénzre volt szüksége – megannyi béklyó. Nem csoda, hogy mindezek helyett a bika világát tekintette az egyedüli valóságnak. „Mámor. Világosság. Szintártörés. Hatalom a végtelen felett. „Nem azért vállalt olyan sok fellépést, mert pénz kellett keresnie – ez legfeljebb az utolsó szezonban motiválhatta –, hanem mert képtelen volt a hétköznapi ember letompult tudatállapotában megmaradni: bármilyen idegi és testi kimerültséggel járt is, bármennyi energiát vett is ki belőle, azok a pillanatok mindenért kárpótolták, amiket időnként a ringben átélt. Minél gyakrabban megízlelte, annál többet akart belőle. Nem a hiúság, nem is a bizonyítási kényszer hajtotta, vagy a siker utáni sóvárgás. Ez belső kényszer, ami egyeseket állandó keresésre sarkall, míg másokban fel sem merül életük során.

A bika világa nem romantikus. Ez csak a felszín. Leegyszerűsítés. Nincs semmi romantika a véget nem érő zötykölődésben, amikor egyik városból a másikba utazik a matador és csapata, hogy időben odaérjen a fellépésekre. Nincs romantika a ringben, főleg ha zuhog az eső és csuromvizes harisnyában dagasztja a sarat ember és állat, rossz szagú kipárolgásban, meleg vérben és hideg izzadságban fürödve, miközben az esernyő alatt ücsörgő nézők elküldik a matadort a pokolba. Nincs romantika a mállott falú, szegényes kis falusi plazákban, ahol mindent belep a por és többnyire a legveszedelmesebb bikák lépnek ringbe, se a sivár szállodaszobákban, amelyek ablakából látni a fehér házikók sorát, az utcán lődörgő, égő tekintetű, nyurga gyerekeket meg a templomtornyot: a mozdulatlan reménytelenség tájképét. És a műtő étergőzéiben sincs romantika, ahova becipelik az embert egy szerencsétlen esés vagy ökleltetés után, levágják róla a szoros nadrágot, kézzel elszorítják a szétnyílt eret, miközben kíváncsi tekintetek fürkészik a legbizalmasabb pillanatokot. A romantika csak póz. Vannak romantikusnak tűnő külsőségek, de a bika világa maga a nyers valóság, amit hasztalan próbálnak szalonképessé – vagy inkább súlytalanul játékosá – tenni a szép-

lelkek és a turisták számára. Megrázóan és kíméletlenül igazi. Ezt a nyersséget, engesztelhetetlenséget – hogy nincs kibúvó vagy haladék, hogy „így van és nem másképp” –, ami a komoly dolgoknak félreérthetetlen ismérve, ezt kéri számon a cyber-korszak úttörői és a humanizmus vallásának mindenbe beleavatkozó hívői „az emberiség fejlődésének és jólétének” nevében. Istenről szót sem ejtenek; meghaladott fogalom. Isten nem humanista, túlságosan személytelen, hideg, távoli és érthetetlen ahhoz, hogy megfeleljen a civilizált erkölcs igényeinek. Az „emberiségfejlődésére” apellálnak, ami kimerül merőben felesleges technikai eszközök kifejlesztésében, a „jólét” pedig a fogyasztói társadalom alapkövetelményeire redukálódik; a táplálkozásra, a szaporodásra és a munkára. Igyekeznek olyan hosszan elhúzni, ameddig orvosi eszközökkel egyáltalán lehetséges, és ez idő alatt, amit nem szégyellnek „életnek” nevezni, mindent a gazdaság köré építenek fel, amiből a hétköznapi ember úgy veheti ki a részét, hogy összevásárol és felhalmoz minél több haszontalan árucikket. Közben pedig szórakozni akar, vulgáris és együgyű módon, hogy elterelje a figyelmét a semmibe vezető útról, amit hosszú évek sikeres eltompításának eredményeként nem is érzékel. Az élet legközönségesebb dolgait túlságosan komolyan vesszük, a komoly dolgokat pedig – mint például a halál – túl közönyösen. Vannak, akiknél nem működik a recept, akik ki akarnak törni a céltalan nyüzsgés mókuskerekéből. És még mindig létezik néhány olyan terület, ahol teljes odaadással jelen kell lenni, mert a veszély a végletekbe megy. Ezek egyike a bikaviadal; García Lorca „az utolsó komoly dolognak” nevezte.

Juliánnak lételemévé vált a veszély, és ahogy múltak az évek, a csendes, visszahúzó kamaszból önfegyelemmel és vasakarattal tudatos harcossá nevelte magát: kívülről keveset lehetett észrevenni a változásból, mert udvarias és megközelíthető maradt, de ha szakmai kérdésekben ellentmondtak neki, arrogáns, kioktató stílusban kirobbant belőle az a megszállottságba hajló elkötelezettség, amiért sokan nehezteltek rá. Ragaszkodott ahhoz, hogy a kezdeti támogatások ellenére is ő maga hozta létre azt a lényt, akivé folyamatosan alakult, a sikerekért, ahogy a kudarcokért is egyedül vállalta a felelősséget. Gyűlölte, amikor felemlegették a családi háttér előnyeit, az apja egykori hírnevét és olyan közhelyeket, hogy „az alma nem esik messze a fájától”. Egy időben szinte hisztérikusan reagált erre, pedig mélyen belül tudta, hogy sokkal tartozik az apjának, nem annyira a korai évek tanítása miatt, mint a folytonos szembenállás okozta akaraterő megedzésért, ami által képessé vált az elszakadásra és az önállításra.

Paco elbeszéléséből arra a meggyőződésre jutok, hogy Julián valamiféle válaszut elé került az utolsó hónapokban. Magányból épített fallal elzárta magát a világtól; egyetlen társasága a halál lett, amivel eljegyezte magát. Tudom, hogy félt a haláltól, sosem tudta elfogadni, mert a döntő vereséget jelentette számára – félt tőle, mégis ellenállhatatlanul vonzotta. Egyszer azt mondta, ha mindenképpen muszáj meghalni, legalább a módját szeretné megválasztani. A fellépéseiről készült adminisztrációból világosan kiderül, hogy kísértette a sorsot. A legkeményebb, legigényesebb tenyészetből származó bikákkal állt ki. Azt tekintette céljának, hogy új dimenziót nyisson

a tauromaquia történetében, korszakalkotó akart lenni, mint Guerrita, Joselito, Belmonte és Manolete a maguk idejében. Mindent előlről kezdeni, újra felépíteni. A viadalai tele voltak olyan elemekkel, amiket a százötven-kétszáz évvel ezelőtti mesterek csináltak, és ma már sehol sem tanítják őket. Minél magasabbra hágott, annál több lehúzó tényező akadályozta a külvilágból. A külső gondok feltorlódása figyelmeztető jel volt, de nem engedhette meg magának, hogy letérítse az útról. Tudta, hogy életének egy korszaka véget ér, ezért akart mindent belezsúfolni ebbe a szezonba. Talán szeszélyessége és kiszámíthatatlansága is ezzel magyarázható, amivel Pacót az örületbe kergette. Az anyagi csőd közel sem érintette olyan fájdalmasan, mint azokat, akik belőle éltek; pénzt bármikor tudott szerezni, akkor is, ha az egész pályáját újra kellett volna kezdenie. Az állatvédők fenyegetéseitől sem ijedt meg, inkább a kudarc bántotta, hogy minden jószándéka ellenére sem sikerül megértetnie a tauromaquia szükségességét és szépségét az ellenzőkkel. Tévedett, amikor erőltette a párbeszédet és meddő, lealacsonyító vitákba bonyolódott velük. Az utolsó szezonban maga is belátta, hogy áthidalhatatlan szakadék tátong a modern ember mennyiségelvű „humanizmusa” és az ő régmódi becsületre, önfeláldozásra, egyenes férfierényekre épített világa között. Ezeket időtlen értékeknek tekintette, amiknek nem szabad behódolniuk a kor pillanatnyi szeszélyeinek. Gyakran hangoztatta a monarchia iránti elkötelezettségét, emlegette a dicsó spanyol múltat, rajongott a konkvisztátorok vérrel, vassal, fortélyal kivívott hódításaiért: minden tulajdonság együtt volt benne ahhoz, hogy a gyűlölet céltáblájává váljon. És mivel sokak szemében Julián Cortés maga volt az ódon, nemes spanyol virtus megtestesítője, a személye elleni támadásokon keresztül elsősorban az egész „elmaradott” hiszán világot akarták felszámolni.

Korábban azt hittem, hogy ami történt, bármelyik toreróval megtörténhetett volna, de minél alaposabban megismerem Juliánt, annál biztosabb vagyok benne, hogy senki más ilyen aljas módon való meggyalázása nem mért volna ekkora csapást a tauromaquiára. Miguel Ángel nagy művész, de túlságosan távoli, hűvös és zárkózott ahhoz, hogy fogást találjanak rajta. Valószínűleg sosem fogom megtudni, hogy valójában kik állnak a tömegverekedés és a lincselés hátterében, de nem is fontosak a nevek: Juliánt és mindazt, amit képviselt, a kor, a mi felvilágosult, posztmodern világunk ítélte halálra. A „halál angyala”, akinek nincsenek arcvonásai, felismerhetetlenül jelentéktelen, aki a döglött bikához vezet, nem más, mint korunk hőse: a tömeg.

Megnézem a valladolidi corrida felvételét. Szeptember tizenkettedikén délután háromnegyed hat körül Julián és csapata megérkezik a Plazába. Nem szeretett túl korán odamenni és várakozni, az emberek tolokodása zavarta a viadal előtti feszült percekben. Úgy tűnik, jó formában van, szokásos vörös öltönyében remekül fest. Udvariasan, tettetett könnyedséggel mosolyog, de a szemöldöke közötti ránc és a tekintetében lappangó bizonytalanság elárulja nyugtalanságát. Megáll a kapuban, lehunyt szemmel a Nap felé fordítja arcát. „El sol es el mejor torero” – „A Nap a legjobb bikaviador”, tartja egy spanyol mondás. Juliánt mindig megnyugtatta a napfény. Különös érzés így utólag látni, tudva, hogy ezek életének utolsó filmre vett órái. Kezds

előtt szakmai tanácsokat ad Pablónak és őszinte barátsággal megöleli. Több van ebben a gesztusban a szokványos szerencsekívánatnál; egy kicsit olyan, mintha búcsúzna. Ugyanezt a benyomást kelti a feleségével folytatott hosszú telefonbeszélgetés és az a szándéka, hogy meglátogatja az apját. Nem hirtelen támadt ötlet volt. Lehet, hogy ennyi év után ki akart békülni vele?... Miguel Ángel – aki szintén vörösbe öltözött erre az alkalomra – pillantásra sem méltatja. A köszöntésnél és a bevonulásnál hűvös eleganciával néznek keresztül egymáson.

Az első bikánál történik valami nyugtalanító, amit senki nem említett. Amikor beengedik a ringbe, teljes erejéből vágatni kezd a palánk felé, ami mögött Julián és Paco állnak. Lehet, hogy egy harci köpeny lebbenése vonta magára a figyelmét, de én csak annyit látok, hogy amikor támadáshoz készülve lehajtja a fejét, belevágja a védőpalánk éles szélébe és elvágódik a homokban. Egy pillanatig Julián úgy néz rá, mintha kísértetet látna, aztán feltekint az elnöki páholyba, lemondóan rázza a fejét és int a ringszolgáknak, hogy vigyék ki. A saját bátorsága hevességétől kimúlt bikáért bekocog a szárfogató; a bóbitával, csengettyűkkel feldíszített szamarak megjelenése komikus, szinte csúfolódó közjátéknak hat. A közönségből egy hangos kisebbség füttyülni kezd, miközben belép a második, helyettesítő bika. A négyéves Palha lenyűgöző. Hosszú fejével, hatszáz kilós izmos, arányos testével, borotvaéles szarvával olyan, mint egy ősi bikadémon, amit ezeréves szendergéséből ébresztettek fel. Tartása és viselkedése az első pillanattól fogva nem hagy kétséget afelől, hogy ösztönös célja a ring kitakarítása. Julián mosolyog, tekintete megtelik elszántsággal, elismerő bólintással adózik a bika bátorságának, ami felhívás nélkül nekiront a köpenynek. Néhány gyors fordulat után otthagya, mert meglátja a beügető lovat, és mielőtt a picador felkészülne a fogadására, olyan erővel támad rá, hogy szegény állat elemelkedik a földtől, lábai a levegőben kapálóznak, és ráesik a nyeregéből kipottyant picadorra. Az embert gyorsan kimentik és talpra állítják, mialatt a bika azzal van elfoglalva, hogy a védőmatrac alatt megtalálja a ló testét. Julián eltereli róla és odavezeti a másik picadorhoz, aki kifeszített lándzsával várja a külső körben. A bika habozás nélkül újra támad, a roham lendülete megforgatja a lovat a saját tengelye körül, de a picador erősen beledöfi a lándzsát és állhatatosan tartja. Egymásnak feszülnek, hasztalan próbálják elterelni, a bika megtámasztott hátsó lábakkal, nyakizma teljes erejével döfködi a ló oldalát. A védőmatrac elszíneződik a lándzsahegy nyomán kisarjadó vértől. Az öklelőpúpba hasító fájdalom ellenére a bika nem enged, kitolja a lovat a védőpalánkhoz a ring szélére. A picador új lándzsát kér, aztán Juliánra pillant, aki bólogat, hogy folytassa. A közönség heves tapsal fogadja az állat bátorságát. Julián a felindultságtól és a csodálattól könnyes szemmel figyeli a küzdelmet. A túlcserélő érzelmeknek, a hősiességnek, fájdalomnak, küzdésnek és felülkerekedésnek ez a ropant intenzitása még képernyőn keresztül is káprázatos. Elakadó lélegzettel nézem, hogy a maga valóságában milyen gyönyörű, ha egy valódi harci állat küzd meg a loval. Látom a bosszúságot Pablo arcán, a hidegvérű profi elvárt nyugalma Miguel Ángelén és a portugál tenyésztő elégedettségét. Látom Julián boldogságát, és így akarok rá emlékezni.

Azok a későbbi képek, amik a beugráló tüntetőket rögzítik, a műtő bejáratát, ahova nem engednek be filmest, a dagadó, ordító tömeget a nézőtéren, a rendőrök fejten szaladgálását, a fehér takaróval nyakig betakart Cortést a hordágyon, amint megpróbálnak utat törni neki, aztán már csak kezek rengetegét, hátakat, lábakat, dühtől eltorzult emberi arcokat a szédelgő kamera lencséjében, ami végül leesik a földre... azok a képek számomra nem lepleznek le semmit a csordaszellem biztonságát fűtött tömeg állatias brutalitásán kívül. Hét óra körül Pablo megsebesül és kórházba szállítják. Sokan vannak a Plaza kapujánál, de gond nélkül elengedik a mentőt. Tizenegy órára csaknem teljesen kiürül a tér. A sérülteket kórházba vitték, a rendőrök szétkergették a tömeget és begyűjtötték a hangadókat, legalábbis a legerőszakosabbakat. Eldobált zacskók, ételmaradék, cigarettacsikkek, üres üvegek, vér és vízfoltok a macskaköveken... csak a szemét jelzi, hogy valami szokatlan történt.

Úgy látszik, elbóbiskoltam. Zaklatott, nyomasztó álmom volt: Julián kékesfehér arcát láttam a boncasztalon, a „halál angyalát” gyerek képében, az utolsó viadalt, a palánk falának nekirontó bika hulláját kivontató vigyorgó szamarakat, a ló oldalát állhatatosan támadó Palhát, a rondai birtok fogadószobájának falát borító Don Quijotéről készült rajzot, és hallottam, amint Julián azt mondja, gyűlöli Sanchót, mert ő volt a lovag végzete...

Rossz szájjal ébredek, tompa fejfájással, szédelegve. Éppen felteszek egy kávé, amikor Mikkel felhív. Elutazik. Sajnálja, hogy nem tud személyesen elbúcsúzni, de két óra múlva indul a gépe.

– Ebben a sztoriban ennyi volt – mondja közönyösen. – Amikor megtalálták a holttestét, reméltem, hogy kiderítenek valamit, de már eltelt kilenc nap és úgy néz ki, a nyomozás csődöt mondott. Az ilyen eseteket vagy megoldják forró nyomon, vagy végleg felderítetlenek maradnak. Az idő ellenünk dolgozik. Majd megpróbálok ebből összerakni egy rövidműsort. Nem lesz túl izgalmas.

– És hova mégy? – kérdezem.

– Panamába. A napokban eltűnt egy komplett belga turistacsoport a dzsungelben. Csak úgy felszívódtak. Pont nekem való eset. És te? Megírod Cortés életrajzát?

– Egyelőre nem. Keveset tudok. De megnéztem a corrida felvételét és Miguel Ángelnek igaza volt. A bika nem ütközött neki Juliánnak.

– És akkor mi van? Szétszedte a tömeg és kiszenvedett valahol az utcán, aztán becipelték a parkba, hogy a Rendőrség ne találja meg azonnal. Elég abszurd, de láttam már kacifántosabbat is. Senkire se lehet ráhúzni a vizes lepedőt. Tudod, az a világ, amiben élt, nagyon távol áll tőlem. Próbáltam megérteni, de... mégiscsak a múlthoz tartozik. Egyébként sem az a legfontosabb, hogy ki tette, hanem az, hogy egyáltalán megtörtént. Ez jelzésértékű, nem gondolod?

– Mit jelez?

– Hogy lejárt a bikaviadal ideje, bárminek tekinted is. Sem sportként, sem cirkuszi gladiátorjátékként, sem művészetként nem maradhat fent sokáig. Tudom, hogy téged nagyon megviselt, amit Cortésszal műveltek, de attól még ez az igazság. Ne vedd úgy

a szívedre – vigasztal ügyetlenül. – Ő tudta, hogy a szakmája nem életbiztosítás. A toterók néha meghalnak.

– De nem így. Ez gyalázatos.

– Ide hallgass, már az elején mondtam, hogy ne csinálj belőle hőst. Kialakítottál róla egy naiv, romantikus képet, pedig végül is ugyanolyan ember volt, mint mások. Legfeljebb egy kicsit hóbertosabb. Csak egy ember.

– Pontosan ez a megközelítés akadályoz abban a törekvésben, hogy több legyél, mint „csak egy ember” – felelem ingerülten.

– Nem tudlak követni – sóhajt fel Mikkel.

– Így igaz. Nem tudsz.

Bosszant a felszínessége. Az ellentétes világnézetünk szakadéka fölé emelt ingatag híd, amit rövid együttműködésünk kedvéért összeeszkábáltunk, leomlott, és mindketten visszatérünk a saját terepünkre. Azzal búcsúzunk, hogy értesítem, ha kiderül valami. Nem fogom értesíteni. Számára ez veszett ügy, túllépett rajta. Nem érinti olyan személyesen, mint engem.

A tévében bemondják, hogy Julián temetése holnap lesz, rendkívüli biztonsági intézkedések mellett. Az uralkodóház Juan Carlos és Elena infánsnő által képviselteti magát. Julián koporsóját díszkísérettel szállítják Valladolidból a szülővárosába, ahol az apja várja. Kénytelen vagyok beletörődni a kudarcba, bármilyen érthetetlen és értelmetlen is. Egyik szál sem vezet sehova.

Hirtelen ötlettől vezérelve csomagolni kezdek. Valladolid elviselhetetlenül nyomasztó lett számomra. Szüntelenül tolakodó gondolatáradat zsong a fejemben, nem bírom tovább a feszültséget. Ki kell szabadulnom innen. Talán máshol, egy rövid idő elteltével, nyugodtan képes leszek újra végiggondolni és rendszerezni az eseményeket.

SZEPTEMBER 23-RÓL 24-RE VIRRADÓ ÉJJEL

Martínez nyomozó hívása a legrosszabbkor érkezik. A szálloda lobbyjában vár, fel akar jönni. Kimentem magam; elmúlt tíz óra, fáradt vagyok és lehangolt. Ha nem hivatalos ügyben jött, hagyjon békén, ha pedig az ügy hivatalos, holnap reggel felkeresem az irodájában. Nem tágít. Azt mondja, mutatni akar valamit, amit a Rendőrségen nem lehet. Juliánnal kapcsolatos. Felengedem. Ajtónyitáskor hideg levegő csapja meg az arcomat és valami émelyítő kölni, amiből túl sokat öntött magára. Az azonosítás óra csak egyszer láttam futólag a Rendőrségen, amikor azt a nyomorult kölyköt kikérdezték. Nem tudom mire vélni a látogatását, de kialvatlanságtól elmélyült vonásai és beesett, karikás szeme nem hagynak kétséget afelől, hogy az elmúlt bő hét az ő számára is rémálom volt.

– Mondja, maga vallásos? – kérdezi.

– Igen – felelem meglepetten.

– Őszintén, komolyan hívó?

– Azért jött ide éjszaka, hogy hittanórát tartson? – Türelmetlen vagyok és nyersebb is, mint illene.

– Nem – rázza meg a fejét. Komoly arccal folytatja. – Csak azért kérdeztem, mert olyasmit akarok mutatni magának, amit most még nem lenne szabad látnia. Néhány napig vissza kell tartanunk ezt az információt, csak a temetés után adjuk ki a sajtónak. Ez felsőbb utasítás, hogy holnap minden rendben menjen. Tehát ha maga hívó és megesküszik rá, hogy nem szól a szakállas barátjának, sem senki másnak a hivatalos közlésig, megmutatom a felvételt.

– Nem szoktam esküdni – válaszolom. – Mikkel ma éjjel elutazik Spanyolországból, és különben sem osztok meg vele mindent. Ha ez megnyugtató, megígérem, hogy amit mutat, köztünk marad. Többet nem tehetek.

Bólint. Elővesz a zsebéből egy lemezt és odaadja. Beteszem a lejátszóba, leülök a képernyő elé. Érzem a szívem kalapálását és a várakozás sürgető feszültségét.

A képernyő sötét, fekete-fehér csíkok futnak rajta, aztán megjelenik egy szobabelső. Felismerem a rendőrségi kihallgatótermet, amit pár napja kívülről láttam. A felvétel rossz minőségű, a kamera valahol fent van elhelyezve, mert elég távolról mutatja az asztalnál egymással szemben ülő két férfit. Egyikük Martínez, a másikat nem ismerem. Megpróbálom felnagyítani a képet, hogy lássam az arcát. Negyvenes, kerek fejű ember, pufók képen különös gyermeki naivitás. Apró, kerek állat tekintélyes toka keretezi, komótosan ráborul nyakig begombolt ingjére. Idegesen tördeli rövid, húsos ujjait. Tágra nyílt szemében kétségbeesés és halvány nehezletés. Akár egy dacos gyerek, akit csínytevésen kaptak. Egész megjelenése a kényelmes polgár elpuhultságáról árulkodik.

– Ki ez? – kérdezem Martíneztől.

– A neve nem fontos – válaszolja. – Egy tanár. Pontosabban egy iskola igazgatója.

– Mikor készült a felvétel?

– Ott van a képernyő alján. Tegnap éjjel.

– És miért ilyen ideges? Bántották?

– Dehogyan bántottuk. Egyébként mindjárt meglátja, hogy van oka az idegességre.

– Ez az első kihallgatása?

– A második a tegnapi nap folyamán.

– Egész nap és egész éjjel bent tartották? Ügyvéd nélkül?

Martínez felsóhajt. – Tudja, minél kevesebb kérdést tesz fel, annál kevesebb hazugságot kell rögtönözni. Érdeklí az ügy, vagy sem?

– Persze – bólintok. – Csak nem értem a helyzetet. Mi köze van Juliánhoz?

– Egy szerencsés véletlen műve az egész – vagy szerencsétlen, attól függ, kinek a szemszögéből nézzük. A Campo Grandét tegnap reggel megnyitották. A sok virág megkoszorú, amit az emberek kihordtak a tópartra, eltorlaszolták a hátsó bejárathoz vezető gyalogutat, úgyhogy a park gondozói egy halomba gyűjtötték őket. Miközben kapirgáltak, találtak egy bankkártyát az egyik bokor alatt. Nem vacakoltak vele, hogy kiderítsék, kié, egyszerűen leadták a Rendőrségen. Ott valakinek feltűnt, hogy a bűn-

ügyi helyszín körül találták, és átküldte hozzánk. Arra gondoltunk, a tulajdonos nem tudja, kihez forduljon, ezért egy kollégám kiderítette a személyazonosságát és felhívta a lakásán. Csak a felesége volt otthon, aki nem értett semmit, nem tudott semmiről, de határozottan állította, hogy a férje soha nem járt a Campo Grandén, tévedésről lehet szó. Annyiban hagytuk a dolgot, ám a képernyőn látható úr egy óra múlva megjelent a Rendőrségen és felindultan követelte a kártyáját. Nem akarta felizgatni a feleségét, ezért nem mondta meg neki, hogy elvesztette. Amikor közöltem vele, hogy a Campo Grandén találták meg, a Filipinosra nyíló bejárat közelében egy bokor alatt, azt felelte, lehetetlen, mert ő ott soha nem járt. Ezen a ponton kezdett érdekelni a dolog.

– Nem nagyon tudom követni – ismerem be zavartan. – A parkban tegnap tolongtak az emberek. Én magam is voltam ott késő este. Lehet, hogy ez a fickó valahogy odakeveredett és kicsúszott a zsebéből a kártya.

– Ha így lenne, miért tagadná olyan állhatatosan, hogy járt arra? A kártya fóliaborítására föld, sár, falevelmaradványok tapadtak, ami arról tanúskodik, hogy jó pár napja ott hevert, vagyis még a park lezárása előtt került oda. Amikor felkeltette a gyanúmat, átküldtem a laborba, ahol a Cortés-ügyben összegyűjtött mintákat tárolták. Ugyanolyan khakiszinű ruhafoszlányokat mutattak ki rajta, mint amit az áldozat ingén találtak. Röviden: a kártya tulajdonosát ezek az apró, szabad szemmel nem is látható szemcsék összekötötték Cortés holttestével.

– Sok embernek van khakiszinű ruhája.

– Várja ki a végét! – folytatja Martínez felbuzdulva. – Az igazolványát természetesen nem kapta vissza a tanár úr. Kihallgattam. Ugyanazt ismételte, mint addig. Nem volt hajlandó emlékezni a parkban tett látogatására, a minták egyezését sem tudta megmagyarázni. Julián Cortést nem ismerte, bikaviadalra nem jár. A valladolidi lincselésről csak az újságokból értesült. Azt ismételte, hogy félreértés történt, haza akar menni. Amikor megkérdeztem, hol volt tizenkettedikén éjjel, azt mondta, otthon, a felesége tanúsíthatja. Az asszony úgy emlékezett, hogy nagyon későn ért haza. Erre a tanár úrnak eszébe jutott, hogy munkamegbeszélésre ment egy kollégájához. A kolléga megerősítette, viszont azt állította, hogy tíz óra körül elbúcsúztak. Az út hazáig húsz perc kocsival. Legkésőbb fél tizenegyre otthon kellett volna lennie. A felesége aggódott, többször felhívta, de nem érte el. Szerintem arra gyanakodott, hogy egy másik nő van a dologban.

– Ilyen pofával?! – csúszik ki a számon.

Martínez mosolyogva kavargatja a kávé, amit elé tettem. – Hiszi, vagy sem, ezt a pasast imádják az iskolában. A kollégái, akikkel rövid idő alatt beszélünk, jó kedélyű, szeretetreméltó, lelkiismeretes tanárnak tartják. Attól, hogy nem a maga esete, még lehet rendes ember. Próbálja meg kiküszöbölni az érzelmeket, legyen tárgyilagos.

Ránézek a képernyőre. Szemrehányó tekintetével, sértődöttségével, egész lényének jól táplált elégedettségével az undor és az ellenszenv keverékét váltja ki belőlem.

– Azon vagyok – válaszolom bizonytalanul. – De a személyiségéről nyert felszínes benyomás valahogy taszít... Nem tudom megmagyarázni, miért. Csak egy megézés.

– Helyes a megézése – bólint Martínez –, de haladjunk sorban. Felajánlottam az úrnak, hogy ha hajlandó magát alávetni a poligráfos tesztnek és az eredmény alá támasztja az állításait, hazamehet.

Martínez blöffölt. Ha kézzelfogható bizonyíték köti össze egy gyilkosság áldozatával és nem tud alibit igazolni, semmiképpen sem engedhette el. A fickónak persze fogalma sem volt erről, de még ha sejtette is, rémületében mindent elfelejtett.

– És beleegyezett? – kérdezem.

– Nem volt más választása. Az eredmény pedig azt mutatta, hogy mindössze kétszer adott a valóságnak megfelelő választ: amikor a nevét és a foglalkozását kérdezték. Ekkor pánikba esett és azt kérte, hogy hívjuk be hozzá a feleségét. Másfél órán keresztül beszéltek négy szemközt. Ezután szánta rá magát a beismerő vallomásra, aminek a felvételét elhoztam magának. Nem tudom, mit mondott neki az asszony, de nélküle soha nem sikerült volna szóra bírni. Körömszakadtáig tagadott.

Döbbsenten hallgatok. Az agyam, akár a sárba ragadt autókerék, erőlködve próbálja felfogni a szavakat, de a hitetlenség, a tagadás és az értetlenség felülkerekedik.

– Most, hogy ismeri az előzményeket, nézzük meg a felvételt – mondja szelíden a nyomozó. – Persze csak ha akarja.

Bólintok. Átugorjuk a formális kérdéseket, csak a beismerésre vagyok kíváncsi. A hang még rosszabb, mint a kép, időnként megállunk és Martínez lassan, tagoltan elismétli, mi hangzott el. A kövér fickó lehajtott fejjel beszél; zaklatott és megbántott, de büntudatnak nyomát sem látom rajta.

– Baleset volt... – hebegi. – Kérem, ne kezeljen úgy, mint egy gyilkost. Én nem vagyok gyilkos. Ha ez elterjed rólam, végem van. Egyszerű közlekedési baleset volt. Nem tehetek róla. Bárki megmondhatja, aki ismer, hogy tisztességes ember vagyok.

– Mondja el, mit csinált szeptember tizenkettedikén este – Martínez hangja megszűrüljön.

– Mondtam már, hogy a kollégámnál voltam. Számlákat és kimutatásokat néztünk át, az iskolában nincs rá idő.

– Gyakran dolgozik munkaidő után is?

– Igen. Az ilyenfajta speciális intézetek sokkal több odafigyelést igényelnek, mint egy hagyományos iskola.

– Milyen iskolát vezet?

– Fogyatékos gyerekek tanintézményét. Már öt éve vagyok igazgató. Megkérdezhet bárkit, aki ismer, hogy mennyi munkát fektettem bele az évek során és...

– De én most magát kérdezem. Mikor jött el a kollégájától?

– Úgy tíz óra körül, nem emlékszem pontosan.

– És egyenesen haza indult? Nem ivott meg egy pohárral valahol a fárasztó nap után?

– Dehogy, én soha nem iszom. Életemben egyszer rúgtam be, de olyan rosszul lettem, hogy ki kellett mosni a gyomromat. Nem bírom az alkoholt.

– A Paseo de Zorrillán hajtott hazafelé?

– Igen.

– Nem látott csődületet a Plaza de Toros környékén?

– Nem tudom, nem figyeltem. A Zorrillán csak nappal nagy a forgalom. De a tömeg feltűnt volna... Olyan volt, mint máskor.

– Telefonált, vagy rádiót hallgatott vezetés közben? Elgondolkozott? Elvonta valami a figyelmét az útról?

– Nem, nem. Legfeljebb egy kicsit gyorsabban mentem a szokásosnál. Siettem, tudja. A feleségem nem szereti, ha sokáig kimaradok éjszaka. Nem mintha szokásom lenne, csak éppen... néha, amikor a munka miatt úgy alakul, rendezvény, vagy értekezlet van az iskolában.

– És mi történt útközben?

A kövér arca sírós grimaszba torzul. Kezével eltakarja a szemét, fejcsoválva ismételteti:

– Én nem tudom... nem tudom... nem tudom, hogy történhetett.

– Szedje össze magát – mondja Martínez szenvtelenül. – Próbáljon visszaemlékezni. Hazafelé hajtott a Zorrillán este tíz után...

– Hazafelé... – szipogja a kövér. – És az az ember hirtelen ott termett az úton. Csak úgy a semmiből, érti? Én nem tehetek róla. Olyan gyorsan történt, fel se fogtam. Nekicsapódott a kocsinak valahogy oldalról... Amikor észrevettem, már késő volt. Ha Senna ül a volánnál, az se tudta volna kikerülni.

– De történetesen maga ült a volánnál. Mit tett ezután? Kiszállt?

– Soha életemben nem okoztam balesetet, még egy kutyát se ütöttem el. Körültekintően vezetek, kérdezze meg a feleségemet...

– Igen, elhiszem, hogy maga mindent körültekintően csinál. Tehát kiszállt?

– Persze. Ott feküdt a kocsi előtt, nem tudtam továbbhajtani. Úgy értem, természetesen kiszálltam, hogy megnézzem, nem esett-e baja.

– És baja esett?

– Meg se mozdult. Rázogattam, pofozgattam, szölongattam... de nem mozdult. Iszonyatosan megijedtem! Istenem! – kiált fel elcsukló hangon és zokogásban tör ki. A felvételt megállítják pár percre, és amikor újra elindítják, a tanár nyugodtabban folytatja. –... És akkor rájöttem, hogy meghalt. Biztos, hogy meghalt. Pánikba estem. Csak az zakatolt a fejemben, hogy nekicsapódott a kocsinak ez az ember, és ha kiderül, ujjal mutogatnak rám, tönkreteszik az életemet meg a családomat, pedig nem is én vagyok a hibás! Én nem csináltam semmit! És azt mondják majd: „gyilkos”, a gyerekeimre meg hogy „a gyilkos kölykei”... és a feleségem, az állásom... Meghurcolnak ártatlanul! Fel tudja fogni, milyen borzalmas ez? Hiába hoztam annyi áldozatot, kivettem a lelkem a családomért, ez mind nem számít majd. Emiatt a részeg hülye miatt, aki alászedelgett a kocsimnak! Én tisztességes ember vagyok... És gonosztevők közé csuknak... és a börtönt nem bírnám ki, ott mindenfélét csinálnak az emberrel...

– Jól van, nyugodjon meg. Miből gondolta, hogy az áldozat halott? Lehetett eszméletlen is.

– Nem szuszogott.

– Nem lélegzett?

– Nem hallottam a szuszogását.

– Ellenőrizte a pulzusát, meghallgatta a szívverését? Fölé hajolt?

– Dehogyan hajoltam, rettegek a halottaktól! Apám temetésén elájultam, alig tudtak magamhoz téríteni.

– Miért nem vitte kórházba? A Zorrillától két percre van a legközelebbi kórház.

– És mit mondtam volna? Hogy önhibámon kívül halálra gázoltam egy embert?

– Például.

– Nem, nem, maga nem érti! Tudtam, hogy nem fogja megérteni. Mi haszna lett volna kórházba vinni, ha már úgyis halott volt? Rajta nem segít, de én mindenemet elveszítem. A kórházban adatokat kérdeznek, papírokat kell kitölteni, és okvetlenül értesítik a Rendőrséget. Ezt el kellett kerülnöm. Égbekiáltó szegény! Mit gondoltak volna a gyerekeim? Felügyelő úr, nekem három gyerekem van. A legidősebb tizennégy éves, ösztöndíjat nyert egy kaliforniai sportiskolába. A kisfiam csak nyolcéves, ha látná, milyen gyönyörű! Elvászthatatlanok vagyunk. Nem tehetem tönkre az életüket! És az állásomból is azonnal kirúgnak... Ez felelős munka, nem töltheti be akárki. És megírják az újságok, a képem a címlapra kerül... Ha egyszer megbélyegeznek, kit érdekel, hogy valójában bűnös vagyok-e? Mit számít, ha felment a bíróság, a jó híremnek vége! A nevemet együtt emlegetik majd Charles Mansonéval meg Hasfelmetsző Jackével...

Ennél a pontnál komolyan megkérdőjelezem a pasas beszámíthatóságát. Az is felmerül bennem, hogy egy morbid humorú átverés áldozata vagyok. Keresem a rejtett kamerát.

– Ez valami vicc? – kérdezem Martíneztől.

– Szó sincs róla – rázza meg a fejét. – Teljesen komolyan beszél.

– Miféle marhaságokat hord össze?

– A félelemtől egy kicsit meglódult a fantáziája. Ez az ember hosszú évek munkájával felépített egy normális polgári életet és mindenre hajlandó, hogy megőrizze. Jó páran vannak így.

Tovább nézzük a felvételt. A kövér legalább ötödször fakad sírva. Olyan szánalmas látványt nyújt, mint egy iskolásfiú, akit az osztály vagányai vöröstre pofoztak heccből.

– Tehát megijedt, mert úgy látta, hogy az áldozat meghalt, és a meghurcoltatástól tartva nem vitte kórházba – foglalja össze Martínez. – Így van?

– Igen. Rettenetesen kétségbeestem. Felszedtem az útról, betettem a hátsó ülésre. Kész csoda, hogy senki sem vett észre. Küszködtem, tudja, mert nagyon nehéz volt. Piszkos meg véres... Nem akartam, hogy nyoma maradjon az ülésen... Aláterítettem a zöld munkáskabátomat, ami mindig a kocsiban van, hogy ne koszoljam össze a ruhámat, ha útközben netán kereket kell cserélni. Félrehúzódtam és azon tanakodtam, hogy mihez kezdjek. Közben a feleségem állandóan hívogatott, de nem vehettem fel,

pedig olyan nagy szükségem volt a tanácsára, mint még soha. Tudja, mindent megbeszélünk, ő az egyetlen bizalmasom. De most nem lehetett. Pokolian kínlódtam. Csak az járt a fejemben, hogy muszáj megszabadulnom a halottól.

– Hogy jutott eszébe a park?

– Mert az volt a legközelebb. Régebben sétáltam ott a szüleimmel és emlékeztem rá, hogy a hátsó bejárat közelében van egy tó, aminek az egyik partját teleültették sűrű cserjékkel meg fákkal, és arra kevesebben járnak, mint a gyalogúton.

– Tehát a hátsó bejáratához hajtott és elcipelte a testet a tóhoz?

– Először kiszálltam, hogy körülnézzek. Felkavarodott a gyomrom, hánytam. Émelyegtem, elgyengültek a lábaim, remegtem, mint a kocsonya, sírtam... Főleg féltem. Rettogtam. Arra gondoltam, nem leszek képes végigcsinálni. De aztán eszembe jutott a családom, hogy értük teszem... és ez erőt adott. Értse meg, nem volt más választásom!... Mikor végre elszántam magam, kiráncigáltam az ülésről, felvettem a munkáskabátomat, hogy ne érintkezzek vele közvetlenül, nehogy megtalálják rajta a nyomomat...

– Nagyon körültekintő volt ahhoz képest, hogy pánikrohamot kapott – jegyzi meg Martínez.

A kövér ezt elismerésnek veszi, gügyén elmosolyodik. – Muszáj volt felnőnöm a feladathoz. A hátamon cipeltem, de túl nehéz volt, aztán a vállamra vettem... Alig kaptam levegőt... Az utolsó métereken már vonszoltam.

– És senkivel sem találkozott a parkban?

– Kivel találkoztam volna éjszaka? Nem néztem meg az órát, de elég késő volt.

– Miért húzta fel ülő helyzetbe? Miért nem hagyta ott valamelyik bokor alatt?

– Nem, felügyelő úr, én nem vagyok halott gyalázó. Akárki volt ez az ember, hitványság csak úgy belőgni egy bokor alá. Nekitámasztottam a fának. Úgy mégiscsak illendőbb. Tudja, kegyeleti szempontból.

– „Kegyeleti szempontból”?

– Igen – feleli a kövér halvány elégedettséggel a hangjában. – Mondtam, hogy tisztességes ember vagyok.

– És mindazon idő alatt, amíg az áldozattal foglalatostkodott, egyetlen pillantást sem vetett az arcára? Nem is érdekelte, kit ütött el?

– Pardon, felügyelő úr! – javítja ki a kövér gyorsan. – Ha már vallomást teszek, ragaszkodjunk a tényekhez. Nem én okoztam a balesetet: ő szédelgett ki az útra és csapódott neki a kocsimnak.

– Tehát ő a hibás?

– Ezt nem állítom, de nem kellett volna az út közepén ténferegnie. Amikor kiszálltam, láttam, hogy rossz állapotban van, biztosra vettem, hogy valami részeg csavargó, aki verekedésbe keveredett.

– És mikor tudta meg, hogy kicsoda valójában?

– Másnap reggel az újságokból. Képzelterhet, mennyire megijedtem! A feleségemet nem avathattam be, senkihez se fordulhattam! Napokon át rettegtem, hogy értem

jönnek... és elvezetnek bilincsben mindenki szeme láttára... De aztán telt az idő és nem jöttek.

– Eszébe se jutott, hogy feladja magát?

– Hiszen mondtam, hogy nem tehettem! A családom nem élte volna túl a botrányt.

– Az áldozatnak is van családja.

A kövér gyöngyöző homlokát törölgeti a zsebkendőjével. – Kérem, értsen meg, felügyelő úr. Nem vagyok gyilkos... Nem vagyok gonosztevő... Nem kerülhetek börtönbe. Azt nem bírnám ki. Ezért is tanácsolta a feleségem, hogy tegyek vallomást... így talán elkerülhetem a börtönt. Maga segíthet. Elmondtam, ami történt. Ez enyhítő körülmény, ugye?... Az egész a nyavalyás bankkártya miatt van. Legutóbb, mikor vidékre mentem munkaügyben, lerobbant az autó és el kellett vontatni a legközelebbi szervizbe. Kártyával fizettem és nem tettem vissza a tárcámba, csak zsebre vágтам. Nem is értem, hogy követhettem el ilyen hanyagságot. A baleset után mindent tűvé tettem érte, aztán eszembe jutott, hogy akkor csúszhatott ki, miközben a holttestet cipeltem, de nem mehettem vissza, a parkot lezárták...

Martínez leállítja a filmet. Hallgatunk.

– Ennyi az egész? – kérdezem végül.

– Ennyi – feleli. – Nincs semmiféle összeesküvés, se bosszú, se drámai szerelmi szál.

– Ez értelmetlen. Olyan pitiáner, szájalmas és visszataszító...

– Nincs mindennek értelme – mondja Martínez egyszerűen. – Szerencsétlen eset. Tudom, hogy maga görög sorstragédiára számított, de manapság jobbra ilyen kiábrándítóan prózai dolgok történnek. Ez nem a hősök kora.

– Hogy került Julián az útra órákkal a tömegverekedés után?

– Ki tudja? Teljes káosz volt a Plazánál, amikor az első rendőrök kiszálltak, de viszonylag gyorsan szétoszlatták a tömeget. Valószínűleg otthagyták valahol, vagy egérutat nyert és behúzódott egy félreeső zugba. Tudta, hogy kórházba kell mennie. Megverték, de nem okoztak neki végzetes sérülést és eszméleténél volt. A hivatása sok fájdalommal járt, jól bírta a fájdalmat. Csak éppen rosszkor volt rossz helyen. Aznap már másodszor.

– Elhiszi a pasas történetét?

– Pár részletet elhallgat vagy eltorzít; például valószínűtlennek tartom, hogy nem ismerte fel Cortést. Szerintem tudta, kit ütött el és annál jobban megijedt. De lényegében úgy történt, ahogy elmondta.

– Azt is észre kellett vennie, hogy Julián még élt, amikor a parkba vonszolta.

– Feltétlenül. Nem olyan együgyű, amilyennek tetteti magát.

– És mi lesz most vele? Lecsukják?

– Bírószám elé áll gondatlanságból elkövetett emberölésért, de mivel büntetlen előéletű, szerintem megússza felfüggesztettel. A tömegverekedéshez semmi köze, abban az ügyben még nem zárult le a nyomozás. Nehéz lesz ebből kimit írnia.

– A krimi mellékes... Az a félelmetes, hogy egyáltalán megtörténhetett. – Mikkél szavait ismétlem önkéntelenül. Meglep, milyen nyugodt vagyok. Nem érzek semmit. Kívül-belül üresség. Még előttem van a tanár pufók képe, rövid, fitos orra, megbántott tekintete, ostoba mosolya. Az arcvonások nélküli ember. Korunk hőse. Sancho. Don Quijote végzete. És Martínez, a törvény őre, valójában Sancho világának a rendjét védi. Ugyanazon az oldalon állnak.

– Igaz is, van még egy apróság – szólal meg. – Cortés medálja. Tudja, a lány Rondából.

Meglepetten nézek rá.

– A Rendőrség nem olyan hülye, mint amilyennek hiszik – mondja mosolyogva –, és nem csak az utazó riportereknek vannak információs csatornáik. A medál-ügy teljesen ártatlan história. A lány fiatal rondai énekesnő volt, egy rendezvényen ismerkedtek meg, ahol fellépett, és úgy tűnik, Cortésre nagy hatást tett a tehetsége. Találkoztak párszor, sokat beszéltek telefonon. Készült róluk néhány fotó, szerintem semmi kompromittáló, de mindenki azt lát bele, amit akar. Attól tartok, nem ez volt az évszázad románca. Mindenesetre a lány öngyilkosságának semmi köze Cortéshez. Krónikus leukémiában szenvedett, abban a ritka típusúban, ami gyógyíthatatlan. Amikor befejezték a kemoterápiát, közölték velem, hogy a transzplantáció elvégzéséhez túlságosan le van gyengülve a szervezete. Ezt a kiutat választotta.

Bólintok. Különös, hogy mások halála milyen felszínesen érinti az embert. Martínez elővesz egy fehér zsebkendőt és a kezembe nyomja. Széthajtom: Julián medálja van benne. A bikát ledöfő Mithrász Napisten.

– Mihez kezdjek vele? – kérdezem tanácstalanul.

– Adja oda annak, aki maga szerint méltó rá. Én is megtehetném, de maga jobban szót ért velük.

– Miért mutatta meg nekem a felvételt?

– Több okom is volt rá – feleli Martínez. – Őszinte leszek magához. Kezdetből fogva kilel a hideg ettől az üggyől. Tudtam, hogy nagy, felesleges felhajtást csapnak körülötte, és ha nem sikerül eredményt felmutatni, nekem kell tartanom a hátamat, nem a tekintélyes madridi kollégának, aki melleleg semmit nem derített ki. Rémes nyomás alatt dolgoztunk. Engem nem érdekel Cortés, sem a torerók, akikkel képtelen vagyok megtalálni a hangot. Nem értem őket, számomra ez egy halott világ. Aztán találkoztam Cortés rokonaival és rájöttem, hogy a pazar felszín alatt egy szerencsétlen pasas volt. Eszemben sincs mentegetni a közhelyes „szegény gazdag fiú” klisével, de nem volt irigylésre méltó sorsa. Eltekintve a hivatásától, élete minden területén kudarcot vallott, elmagányosodott. A családja kész katasztrófa. Az apja megtört ember lett, aki kilenc nap alatt kilenc évet öregedett; ha bele lehet halni a bánatba, nem sok választja el a koporsótól. A nővéréről meg a sógoráról jobb nem is beszélni; gyomorforgató pofátlansággal szipolyozták. A feleségét a holnapi temetésre kiengedik a kórházból. Anorexiás és elmébeteg, nem tudja, mit beszél. Azt mondta, jobb is, hogy így történt, mert ezentúl legalább nem kell folyton aggódnia a férje életéért és mindig mellette marad. Maga az egyetlen civil a környezetéből, akiről tudom, hogy szerette.

Átnéztem a leadott jegyzeteit, kitűnik belőlük az őszinte érdeklődés. Nem a szenzáció meg a nagy sztori vonzotta, csak a nyers tényekre kíváncsi.

– Túlságosan is nyerek – jegyzem meg keserűen.

– Nem tagadom. A másik ok, amiért megmutattam magának a felvételt, az, hogy segített nekem valamiben, amiről sejtette, hogy nem szabályos. Olyan szívességet tett, amit nem volt jogom kérni. Nyilván emlékszik.

Bólintok. A holttest azonosítása.

– Most már kvittek vagyunk. – A kezét nyújtja búcsúzóul. Tekintete a félig bepakolt bőröndre esik. – Elutazik? – kérdezi.

– Igen.

– Nem megy el a temetésre?

– Nem szoktam temetésekre járni.

– Ahogy jónak látja – vonja meg a vállát.

Martínez távozása után elintéztek néhány telefont. Elköszönök Pablótól. A temetést követően azonnal hazautazik Mexikóba. Úgy tűnik, rendbejött annyira a lába, hogy nem kell lemondania az október végi fellépését. Pacót is felhívom; azt mondja, Julián hagyott két rövid üzenetet a viadal előtt.

– Tudod, hogy szokása volt papírfecnikre írogatnia ezt-azt – magyarázza. – Ki tudja, mióta őrizgette ezeket. Az egyik az apjának szól. Csak annyit írt rá: „Bocsáss meg”. A másik Miguel Ángelnek: „Most már te vagy a legjobb”. Egyébként Miguel Ángel beszédet fog mondani holnap. Ő maga írta, kíváncsi vagyok rá. Nagyon szép temetés lesz, majd meglátod. Ünnepest, flancos. A koporsó előtt kétféle aranykeresztet visznek, papok meg lovasok kísérik...

Nehezteléssel fogadja, amikor közlöm, hogy nem leszek ott. Borsózik a hátam, ha rá gondolok. Nem csak Julián volt képtelen elfogadni a halál valóságát, bennem is makacs tagadás ágaskodik az ő elmúlása ellen. Ez a temetés keneteljes formáság lesz, társadalmi esemény. Emlékszem, egyszer azt mondta: „*Nem igaz, hogy a halál természetes. Miért lenne? Az élet sem annyira magától értetődő, mint általában gondoljuk... Nem. Mindez csak az időben van. Az idő az, amit le kell győzni. Ha nincs idő, nincs halál. Halál csak az időben létezik.*”

Hajnalodik. A pályaudvar felé a taxiban elfojthatatlan zokogás tör rám. Gondolom, ebben a megkésett reakcióban az előző kilenc nap minden feszültsége és fájdalom benne van. A sofőr jóindulatú idős embernek tűnik, aggódva kérdegeti, mi bajom. Azt hiszi, segít, ha szóval tart, pedig a legkevésbé sem hiányzik a beszélgetés. Van úgy, hogy nem kell beszélni. A fájdalmat csendben, egyedül kell kihordani.

Azt kérdezi, mivel foglalkozok. Amikor megmondom, hogy írok, elismerő lelkesedéssel faggat tovább. Azt hiszi, hogy az írás izgalmas, remek szórakozás.

– És mit ír? – hangzik a jól bejártott kérdés.

– Többnyire betűket papírra – hangzik a jól bejártott válasz.

– Kitalál történeteket?

– Nem talállok ki semmit. Csak máshogy rendezem össze a valóságot, mint azt a hétköznapi tudatállapotban átéljük.

– Nem értem – mondja csalódottan. – Ez azt jelenti, hogy hazudik?

Hirtelen elénk kanyarodik a fekete konflis. Oldalát üveg borítja, széles kerekeinek zörgése visszhangzik a kihalt úton. Koporsót szállít.

A sofőr elnyom egy káromkodást, amint félrerántja a kormányt. Aztán arról beszél, hogy a belvárost hamarosan lezárják Cortés temetése miatt.

– Elképesztő torero volt! – mondja. – Megnéztem, amikor csak tehettem. Iszonyatos, ami történt. Nem tudom, ki ölte meg, de remélem, a pokolban fog megrohadni.

– Sancho – válaszolom. – Sancho ölte meg.

– Milyen Sancho?

– Sancho Panza.

Értetlenül bámul. Végre felfogja, hogy nem szükséges erőltetnie a beszélgetést.

A vonat ablakából búcsút intek Valladolidnak. Sokáig nem jövök vissza. Márciusban ott leszek Valenciában a szezonkezdő viadalokon: viszontlátom Miguel Ángelt és egy kis szerencsével Pablót is. Egyetlen pillanatra sem rémlik fel bennem, hogy abahagyják. Nem, ők kitartanak, ahogy a többiek is. Nem tehetnek mást és nem akarnak mást tenni. Ez még nem a vége. Nem, ez még nem a vége...

